
Погляд

НЕЗАБУТНІ. 135-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

Той Божий дух, що не живе між вами!
Певніше він в пустині пробуває,
Куди ви женете мене на безвість,
Ніж серед вас!
Леся Українка. *“На руїнах”*

Народи, позбавлені самоповаги, приречені залишатися на маргінесах історії служками великих і шанованих націй. Три речі визначають онтологічну перспективу існування певного народу — це передусім ідеологічно сильна нація, оперта на власну духовну силу й на церкву. Отож, якщо виходити з цього, то на сьогодні Україна не має в перспективі гідного майбутнього. Коли нація, що довгий час була позбавлена права на спілкування власною мовою, сьогодні ставить питання про доцільність своєї мови. Коли нація, що довгий час не мала права пам'ятати про себе правду, ставить питання про потребу цієї правди. Коли нація, що довгий час була позбавлена права молитися у своїх церквах, узагалі відвертається від своєї церкви, — то чи варто людям мислячим зізнаватись у приналежності до цієї химерної нації — нації безмовної, безпам'ятної, бездуховної. Ми так багато й так довго говорили про високі духовні та моральні цінності нашого народу, що не помітили, як ці цінності з площини реальної перейшли виключно у віртуальну.

Історія кожного народу знає лише кілька знакових постатей, які відкривають цей народ для світу, і в історії України до цих кількох належить Леся Українка. Кількох, кого ми сумлінно запам'ятали зі шкільної програми, але з ким не маємо, на жаль, нічого спільного у своєму духовному просторі.

25 лютого минуло 135 років із дня народження української письменниці, поетеси, громадського діяча, аристократки духу Лесі Українки. Того дня на поминальну службу за родиною Косачів на Байкове кладовище прийшло заледве п'ятдесят осіб. Із офіційно запрошених прийшли лише співробітники Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, Інституту національного мистецтва, етнографії та фольклору ім. М. Рильського, музею Лесі Українки в Києві, Спілки письменників і “Просвіти”. Про те, що на батьківщині Лесі Українки відбулася конференція, присвячена її пам'яті, згадали два телевізійні канали — “НТН” і “5 канал”.

Відбулося святкування 135-ї річниці від дня народження Лесі Українки в Інституті літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України спільно з музеєм Лесі Українки в Києві. Окрім двох пленарних доповідей, виголошених науковими співробітниками Інституту літератури Мірошніченко Л.П. та Скупейком Л.І., присутні ділилися враженнями від участі у святкуваннях цієї дати в Новограді-Волинському, Луцьку та рідному селі Лесі Українки Колодяжному: це були, зокрема, виступи Дибби А.І. та Гальченка С.А. Співробітниця музею Лесі Українки в Києві Щукіна І.А. розповіла про спроби реставрації голосу поетеси з воскових дисків. Виявилось, що на сьогодні вже існує 43 секунди живого голосу безсмертної Лесі.

Проте мені важко пригадати жодного можновладця, жодного представника зі всіх сорока партій, які бодай словом обмовились би про цю подію. І не вже “5 канал” не знайшов когось більш компетентного у творчості Лесі Українки, ніж, хоча й непоганого режисера, пана Резніковича, у той час, коли ще кілька українських театрів ставили на своїх сценах безсмертні твори Лесі Українки?

Л. Демська-Будзуляк